

SANDARA

LITHUANIAN

NEWSPAPER

EINA NUO 1918 METŲ

SANDARA

Published by the
Lithuanian National League
of America

840 West 33rd Street
Chicago, Illinois, 60608

Telephones:
(312) 927 4789
(312) 543 8198

PRICE 50 CENTS

BIRŽELIO 14 - JUNE 14, 1982

Nr. 12.

Su pasidžiavimu gali tvirtinti, kad mūsų Susivienijimas yra visai tvirtas savo struktūra ir turtu. Pats pavadinimas "Susivienijimas" daug byloja, primena kiekvienam lietuviui vienybės idėją ir darnią ir brolišką prievolę, be kurios nebūtų laisvo visuomeninio gyvenimo ir galimybių kurti tautinę, visuomeninę gerovę.

Džiaugiuosi, kad veiklieji St. Petersburgo SLA kuopos veikėjai taip sumaniai ir entuziastiškai sudarė mums puikias sąlygas suvažiuoti seiman šiltoje ir draugiškoje aplinkoje.

Povilas P. Dargis, SLA prezidentas

Man džiugu konstatuoti, kad einu vicepirmininko pareigas dar ir SLA draugingose organizacijose, kaip: Amerikos Lietuvių Tautinėje Sandaroje ir Lietuvių Tėvynės Mylėtojų Draugijoje. Mano manymu, yra svarbu reikštis visose patriotiškose draugijose, kurių tikslai yra panašūs į mūsų Susivienijimo tikslus. Be jokių kompromisų visuomet remiu lietuvišką veiklą, pagrįstą tautiškais ir demokratiškais pagrindais. Tikiu, kad kiekvienas Susivienijimo veikėjas gali efektingiausiai atstovauti ir Susivienijimą pristatyti kitiems savo paties veikimo pavyzdžiu.

Tad, kiek leidžia sveikata ir laikas, visur remiu pozityvią lietuvišką veiklą ir tuo pačiu raginu brolius lietuvius, kur jie bebūtų Lietuvoje, Amerikoje ar Kanadoje gimę, jungtis į mūsų garbingosios organizacijos SLA augimą.

Inž. Aleksandras J. Chaplikas, SLA vice-prezidentas

Susivienijimo tikslas yra vienyti į brolišką sąjungą visus lietuvius, neatsižvelgiant į jų lytį, tautybę ar politines pažiūras. Susirašinėjime su kuopomis, SLA nariais ar naujais aplikantais nepraleidžiamę progos aiškinti Susivienijimo didžiuosius tikslus.

Genovaitė Meilūnienė, SLA sekretorė

PROTESTAS PRIEŠ PABALTĪJO UŽGROBIMĄ

JAV Atstovų rūmų narys Frank Annunzio kongrese pasakė stiprią kalbą prieš Pabaltijo okupaciją. Jis panaudojo Laisvės radijo studiją tuo klausimu ir pasistengė, kad ši studija būtų išspausdinta "Congressional Record" (birželio 16 d.).

LIETUVIAI KOMUNIKACIJOS SRITYJE

Amerikos Lietuvių Taryba renka duomenis apie lietuvius, dirbančius kitataučių spaudoje, radijuje, televizijoje. Iš Kanados gautas pranešimas, kad Montrealyje Aloyzas Stankevičius (Alain Stanke) yra savininkas leidyklos Les Editions Internationales Alain Stanke Ltee, kurios skyriai yra New Yorke ir Paryžiuje. Jis taip pat jau 15 metų kaip su interview dalyvauja Kanados radijo "Musique des Nations" programoje bei televizijos programoje "Venez donc chez moi" (10 kanalas CFTM). Taipgi

bendradarbiauja Paryžiaus "Figaro" žurnale. Kitas lietuvis Montrealyje- Bruno Bulota yra direktorius knygų leidyklos "Les Editions La Presse".

PABALTĪJO VALSTYBIŲ PRIPAŽINIMO SUKAKTIS

JAV Lietuvą, Latviją ir Estiją pripažino de jure 1922 m. liepos 28 d. Siemet sueina 60 m. nuo šio svarbaus JAV akto. Sukakties minėjimą ruošia Jungtinis pabaltiečių komitetas Vašingtone. Minėjimo iškilmės įvyks liepos 28 d. 6 val. 30 min. vakaro Kongreso Rayburn rūmuose. Čia bus vaišės JAV vyriausybės ir kongreso nariams bei kitiems įtakingiems asmenims. Labiau Pabaltijo valstybėms nusipelnę asmenys bus apdovanoti žymenimis.

IŠIMTI ATOMINIUS GINKLUS IŠ PABALTĪJO

Jungtinis pabaltiečių komitetas kečia mintį, kad reikia reikalauti iš So-

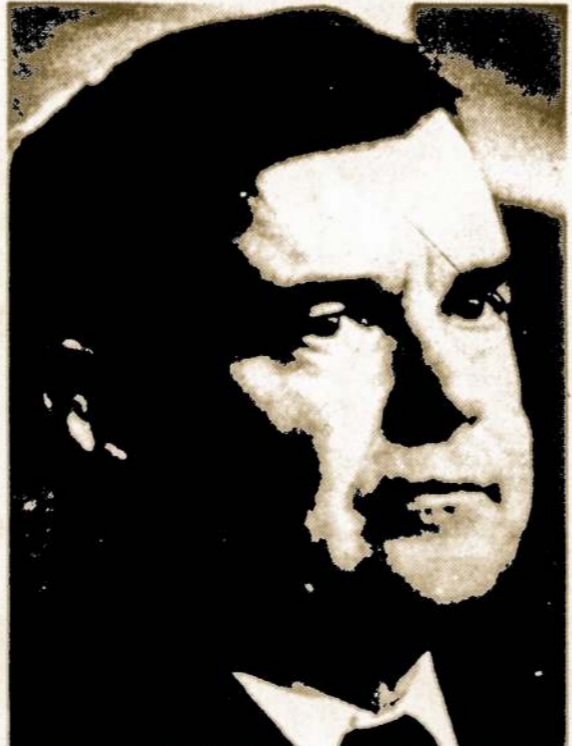
U.S. PAREIGŪNŲ PERSITVARKYMAS

GEORGE SHULTZ, Secretary of State.

CASPAR WEINBERGER, Secretary of Defense.

WILLIAM CLARK, national-security adviser.

SVEIKINAME

SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ AMERIKOJE

IR SANDAROS SEIMĄ!

viety Sąjungos, kad ji išimtų atominius ginklus iš Lietuvos, Latvijos, Estijos ir apskritai iš šiaurinės Europos, įjįmant ir Skandinaviją, kad ši sritis būtų laisva nuo atominių sprogmėnų.

ANTIKOMUNISTINĖS LYGOS KONFERENCIJA

Tarptautinė antikomunistinė lygos konferencija įvyks 1982 m. spalio mėnesį Japonijoje, šūkiu: "Globalinė strategija saugant žmogaus laisvę". Į šią lygą yra įsijungusių ir lietuvių organizacijų.

REMIA DARIAUS - GIRĖNO PAŠTO ŽENKLO IŠLEIDIMĄ

Kongresmanas Edward J. Derwinski laišku ALTO pirm. dr. K. Šidlauskui pranešė, kad jis su keleta kitų kongreso narių pasirašė raštą, skatinantį, kad būtų išleistas pašto ženklas pagerbiant prieš 50 m. įvykusį Dariaus-Girėno skridimą iš JAV į Lietuvą. Dr. Šidlauskas išsiuntė padėkos raštą tam lietuviškiems reikalams palankiam kongresmeniui. Dr. K. Šidlauskas kreipėsi ir į Kongreso komiteto Pabaltijo reikalams pirmininkus Brian J. Donnelly bei Charles F. Dougherty, prašydamas paremti Dariaus - Girėno ženklą išleidimą.

KLAIDINANTIS STRAIPSNIS

Dienraštis "Christian Science Monitor" išspausdino Pat M. Holt straipsnį, keliantį mintį, kad jeigu ir neteisėtai kuris kraštas būtų užgrobtas, tai praslinkus eilei metų reikia tokį užėmimą pripažinti ir įteisinti. Kun. dr. J. Prunskis pasiuntė tam dienraščiui laišką, protestuojant prieš tokių klaidingų minčių skelbimą. Pagal tą straipsnį išeitų, kad po kai kurio laiko turėtų būti Maskvai pripažintas ir Afganistanas ir Lietuva. Toks straipsnis tai nepaisymas tautų teisių ir pasitarnavimas agresoriams, kolonialinės imperijos plėtojams, kas turi būti griežtai atmesta.

BESIRŪPINANT M. JURGUTIENE

Amerikos Lietuvių Tarybos pirmininkas dr. K. Šidlauskas kreipėsi įvairias JAV įstaigas ir įtakingus asmenis, prašydamas paveikti, kad M. Jurgutienei ir jos dukteriai Dainai būtų leista iš Lietuvos atvykti pas vyrą ir tėvą į JAV. Atsiliepdamas į tai sen. Ch. Percy pranešė dr. K. Šidlauskui, kad jis Jurgutienės reikalu pakartotinai kreipėsi į sovietų atstovybę Washingtone. JAV prezidento specialus pavaduotojas Jack Burgess pranešė, kad prezidentas Reagan painformavo, jog tuo reikalu viceprezidentas Bush kalbėjosi su Reagan, būdami nusistatę daryti viską, kas galima, kad reikalas būtų teigiamai išspręstas. Valstybės departamento Santykių su Sovietų Sąjunga skyriaus tarnautoja Ann E. Darbyshire pranešė dr. K. Šidlauskui, kad JAV įstaigos tuo susirūpinusias, Jurgutienės ir jos dukters vardai įtraukti į sąrašus asmenų, dėl kurių JAV vyriausybė darys spaudimą, kad būtų jiems duotos vizos išvykti pas perskirtus šeimos narius.

BALFO PRANEŠIMAS

Lietuvių spaudoje pasirodžius straipsniui "Soviet Interview Project - Studija apie dabartinius emigrantus", daug kas kreipėsi į BALFO vadovybę, tei - raudamiesi, kaip reikėtų žiūrėti į šį reikalą.

Straipsnyje prašoma, kad asmenys, nuo 1970 m. atvykę iš Sovietų Sąjungos valdomų kraštų į JAV nuolatiniams apsigyvenimui, atsilieptų, suteiktų asave žinias, pranešant ir savo paskutinę gyvenamąją vietą Sovietų Sąjungoje ir suteiktų duomenis apie padėtį Sovietų Sąjungoje. Nors ten rašoma, kad "žinios yra renkamos anonimiškai-konfidencialiai", tačiau tam užtikrinimo nėra. Toks kreipimasis daug kam sukėlė rūpesčio, nes šiuo laiku žmonės yra labai įbaiminti dabar vykstančių apklausinėjimų, surištų su kaltinimais dėl įvykių nacių okupuotoje Lietuvoje, antrojo pasaulinio karo metu.

BALFO vadovybė praneša, kad nėra būtina ir nėra reikalinga tokias asmeniškas žinias teikti šioms įstaigoms, kurios ruošia studiją sovietine tema.

JAV valdžia turi visą reikalingą informaciją apie Sovietų Sąjungą - jos socialinę, ekonominę ir politinę padėtį. Šios žinios prieinamos kompetetingiems asmenims ir jos teikiamos reikalingoms institucijoms, jas gauna ir BALFAS. JAV valdžia taip pat turi visą reikalingą informaciją apie atvykusius asmenis iš Sovietų Sąjungos ir, jei būtų reikalinga, tas žinias gali panaudoti.

Reikia pabrėžti, kad straipsnyje skelbiama studija yra projektas kelio-likos institucijų, kurios yra gavę didesnę sumą pinigų šiam tikslui. Tačiau tai neįpareigoja privačių asmenų atskleisti asmeniškas žinias, kurios tam tikrais atvejais galėtų būti panaudojamos netikslingai.

BALFO CENTRO VALDYBA

DĖL JAV VICEKONSULO LANKYMOSI LIETUVOJ

"Gimtajam Kraštui" paskelbus, kad Lietuvoje lankėsi JAV vicekonsulas Leningrade Ints Mintauts Silins, ALTO pirm. dr. K. Šidlauskas parašė raštą Valstybės departamentui, kad toks lankymasis nesiderintų su Lietuvos inkorporavimo nepripažinimo politika, kurios laikosi JAV. Pabaltijo skyriaus tarnautoja Valstybės departamente Mildred A. Patterson laišku dr. K. Šidlauskas prašė, kad Valstybės departamentas, suprantant lietuvių susirūpinimą šiuo reikalu, minimą JAV vicekonsulo atsilankymo klausimą ištyrų.

SANTA MONICA, Calif. Visuomeninė ALENA DEVENIFNĖ birželio 22 d. Palm Springs mieste ištekojo už teis. Kęstutis Grigaitis, kurį pažinojo nuo Vilniaus gimnazijos laikų. Sveikiname!

ŠIO SANDAROS NR. 12 IŠLEIDIMO DATA YRA 1982 m. BIRŽELIO 30 DIENA.
Sekantis Sandaros Nr. 13 išeis tuoj pat po Sandaros seimo. - Liepos 15 d.
Sandaros nr. 14 išleidimo data yra 1982 m. Rugpjūčio 9 diena, po vasaros atostogų. Linkime visiems gerų atostogų.

SANDARA

LITHUANIAN NEWSPAPER

Published bi-weekly on Mondays, except July,
by the LITHUANIAN NATIONAL LEAGUE OF AMERICA, INC.
Second class postage paid at Chicago, Illinois
Sandara (USPS 480-880)

GENERAL OFFICE:
840 West 33rd Street, Chicago, Ill. 60608

Phone YArds 7-4789
or (312) - 543 -8198.

SUBSCRIPTION RATES: In The United States per year \$10.00
In Foreign Countries per year \$10.00

UŽSAKYMŲ KAINA: Suvienyose Valstybėse metams \$10.00
Užsienyje metams \$10.00

Opinions expressed in any column appearing in the SANDARA, including those of staff members, reflect the views of the writer only. The opinions may or may not be in agreement with those of the Lithuanian National League of America.

VLIKO PIRM.

DR. KAZYS BOBELIS

po sėkmingos kelionės į Australiją, aplankęs didžiąsias Australijos lietuvių kolonijas, padaręs visą eilę pranešimų kovos už Lietuvos išlaisvinimą reikalais, be Washingtono atliekamų darbų, dalyvaus Toronte, Kanadoje, varpininkų - valst. liaudininkų suvažiavimo proga Wasagos vasarvietėje rengiamame pobūvyje, kur K. Bobelis turės paskaitą - pranešimą Kanados plačiajai visuomenei. Be to, VLIKO pirm. vėliau vyks svarbiems reikalams į Europą.

AUKOS "SANDAROS" SPAUDOS FONDUI

\$10.00 P. Sideravičius, Cicero, Ill.
\$10.00 Jonas Girdžiūnas, Union Pier
\$10.00 Iz. Gustas, Sun City, Calif.
\$10.00 P. Petrusaitis, Racine, Wisc.
\$10.00 Albinas Bepirštis, Baltimore
\$10.00 L. Klausas, Chicago, Ill.
\$10.00 O. Jonikas, Riverside, Ill.
\$10.00 Bronius Mudenas, Worcester Mass.

Po \$5.00 aukoko šie asmenys - Vito V. Lazauskas, Chicago, Ill.

V. Maksvytis, Chicago, Ill., Petras Maleckas, Hilside, N. J., E. V. Smilgis, Toronto, Canada, Edm. Jasiūnas, Chicago, Ill., Anthony Mykštys, Frankfort, Ill., A. Jaras, Kenosha, Wisc., Balys Girčys, Chicago, Ill., Natalija Stiklius, Cicero, Ill., Petras Čigas, Lakewood, OH, Lillian Burns, Oak Forest, Ill., Julius Gaidis, Worcester, Mass., Mr. Taurat, Chicago, Carey Wilson, San Mates, CA, S. Martinkus, Chicago, Ill., Andrius Sambrotas, Chicago, Ill., Bronė Kuchinsky, Mahanoy City, PA, Petras Jukna, Toronto, Ont., Feliksas Norkevičius, Vokietija, Balys Narbutas, Vista, Cal., Sophie Streimikis, Dorchester, Mass., Sophie Vitaitis, Ballerose Manor, N. Y., Anna Gashas, Hot Springs, Ark., Ed. Litvinas, Chicago, Ill.

Po \$4.00 aukoko šie asmenys - St. Aušrotas, Sun City, Cal., P. Jonikas, Riverside, Ill., Po \$3.00 aukoko - Jonas Abraitis, Chicago, Ill., S. Rutkauskas, Lakewood, Ohio, Stasys Skorubskas, Bloomfield, Mi.

Po \$2.00 aukoko - Zofija Martinonytė, So. Boston, Mass., Stasys Valaitis, Kenosha, Wisc., Anastasia Panuškis, Chicago, Ill.

Visiems dėkojame už prenumeratos pratęsimą ir pridėtą auką Sandaros Spaudos Fondui.
(Tęsinys sekančiame numeryje)

GINTARO BALIUS

The Conrad Hilton June twenty-sixth - 1982

Gintaro Balių tikslai ir siekiai yra keleriopi. Per juos, gintarėlės patraukliu būdu susipažįsta su lietuviškomis tradicijomis, dainomis, šokiais, ir arčiau prisijungia prie lietuviško kamieno. Bendraudamos su baltiaus rengėjomis bei kitomis gintarėlėmis, jos įgyja gilesnį pasididžiavimą sava kilme.

Vivian Renee Baer

Juliet Suzanne Jagiella

Marie Theodora Kuzas

Ramona Laura Stephens

Cheryl Lynne Block

Georgianna Kassel

Laura Sofia Ragas

Corinna Elizabeth Vilkaitis

SANDAROS REDAKCIJA
Redaktorius: G. J. Lazauskas
Redakcijos nariai: E. Boreiša (polit.),
P. Bružas (techn.).

A. L. T. SANDAROS CENTRO VALDYBA:

Povilas P. Dargis, pirmininkas
Aleksandras Chaplikas,
Firmasis vice-pirm.
Julius R. Kuzas,
Antrasis vice-pirm.
Grožvydas Lazauskas,
sekr. ir redaktorius
Hildė Kuzienė, išdininke

VICE PIRMININKAI

Ant. Andriulionis
dr. Algirdas Budreckis
dr. Vytautas Dargis
Alena Devenienė
Vyto Užnys

Tėsinis patarėjas:
dr. K. Šidlauskas

TALKININKAI, kurie norėtų bet kuo prisidėti prie Sandaros darbų, prašomi pranešti red. ir adm. telefonais.

BOSTONO Padangėje

IŠ LIETUVIŲ PILIEČIŲ
DRAUGIJOS VEIKLOS

South Bostono Lietuvių Piliečių draugija yra gal pati didžiausia organizacija visoje Naujojoje Anglijoje. Draugijos patalpose yra įsikūrę skautai savo būklą. Visa eilė organizacijų klubo patalpose daro savo susirinkimus. Čia buvo ir Bostono šachmatininkų būstinė, kol Kazys Merkis jiems vadovavo. Jam mirus apie šachmatininkus jau nebesigirdi. Be to, draugija remia savo pinigais ir kitas lietuviškas organizacijas.

Šių metų birželio 13 d. draugija surengė didingą banketą su įdomia programa: koncertu, paskaita, vakariene ir net šokiais. Banketą pradėjo draugijos pirmininkas Alexander Chaplikas. Visai programai vadovavo valdybos narys Lionginas Izbičkas. Meninė daly solistė Daiva Mongirdaitė-Richardson dainavo įvairių kompozitorių lietuviškas dainas, arijas ir net Strauso valsus (angliškai). Jai akomponavo Saulius Cibas. Saulius Cibas šiais metais įsigijo medicinos daktaro laipsnį Harvardo universitete. Jų atlikta programa buvo įdomi ir publika labai jiems plojo.

Po koncertinės dalies buvo paskaita, kurią skaitė neseniai iš Lietuvos pasitraukęs prof. dr. Kazys Ėringis. Jis kalbėjo apie visus lietuvių vargus, kuriuos jie turi pakelti Maskvos ponų įsakomi. Rusai labai bruka rusų kalbą ir lietuviškas mokyklas ir įstaigas. Persekioja religiją ir tikinčiuosius, o apie Lietuvos praeitį draudžia viešai kalbėti ar rašyti. Galima pasisakyti tik neigiamai. Žinoma, dabartinės okupuotos Lietuvos valdovai giria tą sovietišką sis-

temą ir keikia buv. Lietuvos nepriklausomybę. Iš Lietuvos Sovietai išvezė į Sibirą virš 350,000 lietuvių. Pas lietuvius yra didelis patriotizmas. Romo Kalantos susideginimas laikomas lyg šventu ir ta vieta, kur susidegino yra lankoma, nors ir slapta. Susideginęs ir lietuvis, tarnavęs rusų kariuomenėje. Jis tą padaręs prieš rusų vadus. Tai rusams buvęs didelis smūgis. Buvę ir daugiau susideginimų. Ir tie visi pasiaukojantieji ir skędami liepsnose šaukia - Laisvės Lietuvai! Taip prelegentas perbėgo per visą vargingą lietuvių gyvenimą okupacijoje. Sovietai savo konstitucijoj turi įrašę, kad kiekviena respublika gali išstoti iš Tarybų Sąjungos. Bet praktiškai niekas apie tai negali ir pasvajoti. Labai persekiojama bažnyčia, nors konstitucijoj įrašyta, kad yra religinė laisvė. Dabar vykstančios Amerikoje ir kitur demonstracijos už taiką ir prieš atominis ginklus, esančios sovietų suorganizuotos, visai nesvarbu kokiais vardais jos vadinasi.

Šis didingas banketas sutraukė labai daug žmonių. Buvo ne tik programa, bet ir geros vaišės.

Klubo narys

VLIKO PIRM. DR. K. BOBELIO SĖKMINGA KELIONĖ AUSTRALIJOJE

Dr. K. Bobelis su žmona Australijoje buvo šiltai sutikti. VLIKO pirmininko lankymasis Australijoje yra labai svarbus. Didžiosiose lietuvių kolonijose pasakė kalbas, pobūviuose, minėjimuose, per radio, susitiko su kitais pabaltiečiais ir vietos valdžios pareigūnais. Grįžta šio mėnesio gale.

The Chicago Lithuanian Women's Club

The 1982 Amber Ball Debutantes

PENSININKŲ PENSINIAI

Redaguoja Vaclovas Prūsas

PRANCŪZIJOS SOCIALINIAI REIKALAI

Pereitame Sandaros numeryje apibėgome pasaulį ir žvilgtelėjome tai į vie- nos, tai į kitos valstybės socialinio drau- dimo bei šalpos padėtį, rasdami, kad dau- gumos valstybių ekonomijai menkėjant ge- rokai apkarpoma pensijų, šalpos ir li- gos atveju išmokėjimai. Šiuo atveju vie- na tik Prancūzija, kaip koks žiburys nak- ties metu, šviečia kitokia šviesa, padi- dindama įvairias pašalpas ir pensijas. Tai socialistinei nusiteikusio milijonieriaus, iš- rinkto valstybės prezidentu, ir tiek pat į vyriausybę priimtų ministeriais keturių komunistų nuopelnas, jei tai nuopelnu ga- lima būtų pripažinti, o ne per rinkimus duotų pažadų politinis išsisukinėjimas, nes- gi, panašiai kaip ir JA Valstybėse, val- stybės išdas verčiasi su dideliais nuostoi- lais, o draudimo kasos žvelgia į bankro- to dantis.

Gerėsnis socialinis patarnavimas ir didesnės socialinio draudimo išmokos dir- bančiųjų klasei juk yra tik politinė stra- tegija tiek Prancūzijos socialistinės par- tijos, tiek ir ją palaikančių komunistų. Ta strategija paremta tik politinių pažadų priedanga, apgaudinėjant balsuotojus ir suviliojant dirbančiųjų klasę. Neatsižvel- giant į pačios Prancūzijos ateitį, nuo 1981 m. liepos 1 d. visos pašalpų išmokos bu- vo padidintos 25%, o pensijos - 20%, kas sudaro 58% mažiausio atlyginimo bei už- darbio. Uždarbis taip pat buvo padidin- tas 10%. Gi 1982 m. sausio 1 d. vėl pa- didinus pensijų išmokas, jos jau sudarė 60% mažiausio uždarbio.

Gerinant dirbančiųjų padėtį ir tuo pa- čiu apsunkinant valstybės išdą, į pensiją išeinančių amžius sumažintas nuo 65 me- tų iki 60 -ties. Dar toliau ta kryptimi va- žiuojant, jau svarstoma ir, greičiausiai, jau priimta, kad kiekvienas dirbantis, jei jis nori, gali pasitraukti į pensiją sulau- kęs 55 amžiaus metus. Pagaliau, Pran- cūzijos vyriausybė yra sutikusi leisti tvarkyti patiems darbininkams socialinio draudimo bei pašalpų institucijas, daly- vaujant tų institucijų valdybose bei tary- bose. Tai radikaliausias Prancūzijoje so- cialinių reikalų tvarkymo nuostatų pakei- timas, kuris nuo 1940 metų nebuvo ju- dinamas, keičiamas ar kaip nors kitaip reformuojamas. (1982 m. Britannica - Book of the Year).

PENSININKAI IŠKILAUJA

Čikagoje gyveną pensininkai, Ameri- kos Lietuvių Pensininkų S-gos nariai š. m. birželio 18 d. buvo atvykę į Brook- field zoologijos sodą susipažinti su žvė- reliais, paukščiais ir kitais gamtos gy- viais.

MINKŠČIAUSIAS SŪRELIS

Pirmoji išlikusi užuomina apie sūrį yra 6000 metų senumo. Ji rasta šumerų miesto Uro šventyklos griuvėsių įrašuo- se. Senovės asirai, babiloniečiai, egi- ptečiai sūrį pažinojo ir jį mėgo. Juo mai- tinosi biblinis karalius Dovydas, O Home- ro "Iliadoje" sūris minimas daugelį kar- tų. Graikų istorikas Herodotas, gyvenęs 5 amž. prieš Kristų, rašo, kad punų- kartaginiečių meilės laiškuose mylimoji buvo vadinama "meus molliculus caseus" - "mano minkščiausias sūrelis!"

Sūris yra labai maistingas produk- tas. Jis turi savyje riebalų, baltymų, kal- cio, fosforo, kalio, vitamino B, C ir di- delį kiekį vitamino A, kurie atlieka svar- bias funkcijas gyvame organizme.

Žmogaus organizmo virškinamieji traktai sūrį baltymus paverčia amino rūgštimis, kurios patekios į kraują yra išnešiojamos po visą organizmą. Tuo būdu organizmo ląstelės pasilieka tą ami- no rūgštis rūšį, kuri joms yra reika- linga audinių atnaujinimui. Iki šiol yra žinoma 22 amino rūgščių rūšys, todėl ir susidaro galimybė, kad organizmas amino rūgščių pagalba ne tik atnaujina audinius, bet sugeba pasigaminti ir anti- biotikus, hormonus, kraujo natrvelius.

RŪKORIUS LENGVA PAŽINTI.

Kanados imunologas dr. V. Gerhar- das, ištyręs 200 rūkorių, sako, kad rū-

kančius lengva atskirti iš apvytusios iš- vaizdos. Esą, iki 30 metų rūkančių ir nerūkančių veidai beveik nesiskiria, bet sulaukus 40-50 m. skirtumas jau labai aiškus.

A. Kligmanas, Philadelfijos derma- tologas, spėja rūkorių veidus atrodant senesnius dėl to, kad jie nuolat trauko- mi kaip dumplės įkvepiant ir išskvepiant dūmus - tampomi raumenys, papsi lū- pos, primerktos akys.

Kiti mokslininkai ankstyvo senėjimo priežastimi laiko dar ir rūkalų nuodin- gas medžiagas. Taip pat manoma, kad rūko bevaliai žmonės, kurie išvis nesirūpina sveikata ir kūno higiena. Jų odos bloga būklė gali būti bendrinis simpto- mas, rodantis, jog greičiau sensta visi jų kūno audiniai. Tai turi žinoti mote- rys, besirūpinančios grožiu. ("Science Dig".)

PAŠVENTINTI GLOBOS NAMAI

Šiuo metu daug kalbama ir rašoma, kad būtina reikia namų, kur lietuviai galėtų garbingai ir jaukiai praleisti se- natvės dienas. Tą reikalą anksti supra- to ir darbo barą pradėjo Ona Pranckevičiūtė. Užpirkusi rezidenciją 3222 W. Marquette Rd. ją praplėtė ir pritaikė globos namams. Su pirmais gyventojais pasklido žinia, kad tenai priežiūra, mais- tas, švara ir globa yra visų geriausia. Neilgai trukus pritrūko vietų! Todėl šių metų pradžioj Onutė užpirkė didesnę - penkių butų patalpą 3316 W. 55th Str. Ir ta vieta baigiama užpildyti! Prie pir- mos rezidencijos yra prikalta lentelė: "Globos Namai. Gerojo Ganytojo Garbei". Spaudoj minimi Gerojo Ganytojo Globos Namai yra tie patys. Jų pašventinimas ir aprodymas įvyko šio mėnesio 13-tą dieną.

Sv. Mišių pamokslė Tėvų Jezuitų ko- plicios tėvas Anicetas Tamošaitis pami- nėjo a. a. Antaną Šimą, didesnę auką pa- rėmusį namų įsteigimą. Dalyviai buvo paprašyti pasimelsti už mirusiojo sielą jo vardadienio proga. Taip pat buvo pri- minta, kiek teko nugalėti įvairiausių kliū- čių, trukdymų ir intrygų, siekiant užsi- brėžto tikslo. Po pamaldų apie septynios dešimtys geradarių, draugų ir rėmėjų su- sirinko į pirmuosius namus. Šių žodžių autorius iškilmes pradėjo B. Brazdžio- nio eilėraščiu "Malda girioj". Ten palie- gęs, palinkęs senelis, bijodamas eiti per tamsų mišką, sukluo po kryžiumi... Žiūrėdamas į Viešpatį, paskendo gilioj maldoj... Ir štai, jo pečius palietė gai- lestinga ranka; ne riterio, ne karalaičio, bet mūsų Onutės! Šventinimo apeigų žo- dziais tėvas A. Tamošaitis prašė Dievo palaimos namų šeimininkėms ir gyven- tojams. Kartu pašventino žvakes - švie- sos ir artimo meilės simbolius.

Po panašių apeigų antruoje namuose, svečių laukė puošni ir gardžiais valgiais gausi puota. Kun. P. Dauginčiui sukalbė- jus malda, visi vaišinosi, gavinosi, kal- bėjosi, dainavo... Galiausiai šeimininkei sugiedojo "Ilgiausių Metų". Nenorom skirs- tydamiesi svečiai Onutei linkėjo sveikatos ir išstvermės taip seneliams naudingame globos darbe. Taip pat stebėjosi, kaip vienas žmogus, gali tiek daug padaryti! Bet teko nugarsti, kad čia tėra tik Onu- tės darbo pradžia, tik kertinis akmuo! Nėra abejonės; kas su tokiu atsidavimu ir meile dirba, tam ir Dievas padeda.

Viktoras Šimaitis

Viengungiai pensininkai, negalintieji išvykti į pažeres, nors tokiu būdu pažvairuna laiką.

LAIŠKAS IŠ VAŠINGTONO

KAS GERA AMERIKAI

Kas yra gera General Motror bendro- vei, yra gera Jungtinėms Amerikos Val- stijoms, sakydavo buvęs šios bendrovės pirmininkas, paskiau tapęs prezidentu Ei- zenhauerio vyriausybės krašto apsaugos ministriu.

Prezidento Rėgeno ir jo vyriausybės visi veiksmai remiasi panašia galvosena:

SERGĖJUS SOLDATOVAS

Pereitų metų gegužės mėnesyje Ser- gėjų ir jo žmoną KGB nuvezė į Maskvą, išodino į lėktuvą ir išsiuntė į Vakarų Vo- kietiją. Lėktuvui pakilus jam ir žmonai buvo perskaitytas Sovietų Aukščiausios ta- rybos pilietybės atėmimo ir ištėmimo sprendimas. Jo sūnus Aleksandras tuo metu dar kalėjo penkių metų bausmę už KGB sufalsifikuotus chuliganizmo nusikal- timus, bet tėvams buvo duota suprasti, kad Aleksandrui atlikus bausmę, jis gal galės pasiekti tėvus.

Soldatovo istorija nėra vienintelė, bet ji yra įdomi todėl, kad šis rusiškos pa- vardės estas yra pirmas Sovietų ištrem- tas Estijos rezistentas. Soldatovas nuo 1960-ųjų metų vidurio dirbo Estijos demo- kratiniame sąjūdyje, kuris platinė demo- kratijos ir laisvės idėjas, leido pogrind- zio laikraštį ir mezgė ryšius su kitais tautiniais demokratiniais sąjūdžiais Sovie- tų Sąjungoje.

Šį sąjūdį pradėjo penki žmonės - vie- nas gydytojas, trys inžinieriai, vienas menininkas. Kaip Rusijoje, Estijos pogrind- zio pradininkai rėmėsi inteligentija. Lie- tuvoje pogrindžio pagrinde yra darbinin- kija ir jaunimas. Soldatovas su savo po- grindžio bendradarbiais pateko į KGB-istų dėmesį po penkmečio. Jo paties žo- dziais, jie įgijo per daug pasitikėjimo savimi. 1970 metų pabaigoje Soldatovas buvo atleistas iš dėstytojo pareigų Talino politechnikume, bet savo pogrindžio veik- loms jis nenutraukė. 1974 metais jį suėmė ir KGB supažindino su tardymo metodais, psichiatriniais tyrimais, kalėjimu ir pri- verčiamo darbo stovykla.

Soldatovo bylos atgarsiai buvo estų paskleisti Vakaruose. Juo susidomėjo Amerikos stovybos inžinierių sąjunga ir Pasaulinė Amnesty organizacija. Jo nuo- mone, KGB nepaskelbė jo išprotėjusiu tik dėl šio Vakarų pasaulio užtarimo. Kalė- jimuose ir priverčiamo darbo stovyklose esant, Soldatovui teko pažinti Balį Gajau- ską ir Viktorą Petkų ir jis susirašinėjo su Nijole Sadūnaite. Visą įkalinimo laiką Soldatovo nepasiekė jokia atvirutė, joks laiškas, joks siuntinys iš užsienio, nors tiek estai, tiek Pasaulinės Amnestijos or- ganizacijos nariai, tiek ir Amerikos in- žinieriai jam rašė. Apie šias pastangas jam žinias perdavė žmona vieno aplanky- mo metu. Koncentracijos stovykloje Sol- datovui teko gaminti Švarzvaldo stiliaus laikrodžių dėžutes. Dėl nepakeliamų dar- bo normų ir maisto trūkumo Soldatovas stovykloje suorganizavo 100 dienų kalinių bado streiką. KGB-istai dėl to jį apkalti- no sukėlus tarptautinę priešsovietinę veiklą...

KGB taktika prieš kalinius siekia juos palaužti dvasiškai. Dėl šios priežas- ties kaliniams nėra perduodami laišakai ir trukdomi pasimatymai. Soldatovui pritaikė dar kitokį spaudimą - KGB areštavo jo 18-metį sūnų, kuris buvo nuteistas 5 metų priverčiamų darbų.

Soldatovo istorija yra ypatinga tuo, kad bausmė atlikus, jam buvo leista grįžti pas žmoną į Taliną. 1981 metų sausio mė- nesyje, keturiems mėnesiams praėjus, jį be jokio paaiškinimo su žmona ištėmė. Soldatovo sūnus Aleksandras dabar yra laisvas, bet nepajėgia įsidarbinti. Tėvai mano, kad Sovietai laiko sūnų, kaip įkait- ū, tačiau jie yra pasiryžę kovoti už sū- naus prijungimą prie šeimos ir nežada pa- siduoti šantažui.

Estų išveiviams Sergėjus Soldatovas yra labai svarbus žmogus. Jie dabar ver- čia anglų kalba Estijos demokratinio są- jūdžio pogrindžio laikraščio "Žinių ir min- čių papildymų" 14 numerį. Estijos po- grindyje yra žinomas dar ir kitas perio- diškas "Direktyvų" leidinys.

Sergėjus Soldatovas šių metų liepos mėnesyje sulauks 49 metų amžiaus. Jis gimė Narvos miestelyje, jo tėvas buvo rusas, o motina - estė. Soldatovas yra mechanikos inžinierius ir su este žmona gyvena Vakarų Vokietijoje, tačiau iki šiol jis dar neturi pastovaus darbo. "Sandaros" bendradarbis su juo gana plačiai pasikal- bėjo.

L. Miškinis

Kas skaito, rašo -
SANDARA
išsirašo

kas gera pramonininkams ir prekybinin- kams, turi būti gera Amerikai.

Šitos galvosenos pasėkoje prezidento Rėgeno valdžia per pusantų metų suspė- jo palaužti darbininkų profesines sąjun- gas, kurios dabar reikalauja ne algų pa- kėlimo, bet pasitenkina pažadais, kad dar- bai nebus panaikinti. Tos pat galvosenos pasėkoje didžiosioms bendrovėms buvo su- teiktos šimtų bilijonų (milijardų) dolerių mokesčių privilegijos. Ta pati programa, dangstantis valdžios išlaidų mažinimu, pa- skatino valdžios tarnautojų atleidimus. Šio pasėkoje valdžia nustojo jėgų tikrinti ben- droves, jų fabrikus ir jų gaminius. Tai be abejo, yra taip pat gera pramonei.

Per paskutinius dvidešimtį metų Ame- rika vystė labai brangią oro, vandens ir žemės taršos mažinimo programą. Ši programa buvo vystoma tam tikslui su- kurtos Aplinkos apsaugos ministerijos, ku- ri paruošė kas met didėjančius švaros išlaikymo reikalavimus. Pramonė šių rei- kalavimų nemėgo ir tvirtino, kad jie nereikalingai kelia gamybos išlaidas - didina infliaciją. Bet kvėpuojamas oras ir upių, ežerų vanduo dėl šių reikalavimų neblogojo, gal net kiek gerėjo. Amerikos miestai dėl to darėsi sveikesni gyventojams. Naftos kainoms labai pakilus, pre- zidentas Karteris pradėjo ieškoti kuro papiginių. Elektros jėgaines todėl pradėjo kūrėti anglimi, kuri daugiau ter- šia orą, nei nafta, bet yra, vietinė. Pre- zidento Rėgeno programa aplinkos prie- žiūros klausimą pradėjo spręsti adminis- tratyviai snarkiai sumažindama šios mi- nisterijos galią ir jos tarnautojų skaičių. Tai irgi yra gera pramonei.

Kitos iš labai daugelio tokių yra automobilių saugumo reikalavimuose. Šio- je srityje Amerika buvo išvysčiusi labai plataus masto reikalavimus keliomis kryptimis. Viena buvo reikalaujant, kad automobilio viduje nebūtų pavojingų išsi- kišimų. Kita - kad susidūrimo atveju au- tomobilio kevalas - rėmai ir išorinės ap- saugos pajėgtų atlaikyti smūgį be žalos keleiviams. Dar kita - kad būtų automa- tiški apsaugos diržai ar kitos keleivius ap- saugojančios priemonės.

Automobilių pramonei šie apsaugos būdai nebuvo naujienos. Daugelį jų ši pramonė būtų galėjusi seniai įvesti, jei būtų noras. Automobilių saugumo tobuli- nimas, tačiau, nejudėjo iš vietos tol, kol nebuvo išleisti automobilių pramonei pri- valomi apsaugos reikalavimai įstatymai. Net įstatymus išleidus, Detroito pramo- nininkai darė viską, kad jų vykdymas bū- tų atidėtas ar kad reikalavimai būtų su- mažinti.

Detroito pramonininkų pagelbon atėjo prezidentas Karteris ir kiek vėliau pre- zidentas Rėgenas. Pirmasis reagoavo į vis didėjančio japonų automobilių importo grėsmę. Japonai pajėgė gaminti Amerikos saugumo reikalavimus atitinkančius auto- mobilus, kurie buvo pigesni, taupesni ir rūpestingiau pagaminti. Detroitas, gi, tvir- tina, kad jie yra bejėgiai ir saugumo rei- kalavimai tik dar labiau pablogina Ame- rikos konkurencinę padėtį. Susisieki- mo ministerijos siūlomas reikalavimas įves- ti keleivius apsaugojančius oro maišus pėnai buvo panaikintas.

Prezidento Rėgeno Susisieki- mo ministerija dabar sumažino "saugaus" susi- dūrimo greičio reikalavimą iš 5 į 2,5 mylias per valandą (iš 8 į 4 km / val.) nors šis reikalavimas buvo privalomas jau dešimtį metų!

Administracijos logika dėl šių pa- lengvinimų Detroitui yra sekanti: sumažin- tas priekinių saugų reikalavimas sutaupys gamintojam \$300 milijonų kas met arba po \$28 kiekvienam automobiliui. Auto- mobilių apdraudos bendrovės, tačiau, apskai- čiauo, kad ši lengvata padidins automobi- lio apdraudą po \$65 penkių metų bėgyje. Susisieki- mo ministerija į tai atsakė, kad tuo bus sumažintas automobilio svoris, kas naudotojui sutaupys \$93. Apdraudos bendrovės, gi, tebeieigia, kad dažnesni pataisymai atseis tarp \$35 ir \$40 kas met. Apie padidintą sužeidimo pavojų šiuo- se samprotavimuose kalbos nėra.

General Motors, ta pati bendrovė, kurios pirmininkas kadaise pasakė, kad kas gera jo bendrovei, yra gera Jungti- nėms Amerikos Valstybėms, šias lengva- tas priėmė, kaip dar vieną įrodymą, kad prezidento Rėgeno valdžia savo veiksmas įrodo siekianti automobiliams kuo didžiau- sio taupumo automobilių gamyboje. Taigi, kas gera Amerikos pramonei ir prekybai, turės būti gera ir Ameri- kos naudotojams.

5.15. 82.

L. Kasiulis

CHICAGOJ IR APYLINKĖSE

CAPTIVE NATIONS COMMITTEE
4146 North Elston Avenue, Chicago, Illinois 60618

**CAPTIVE NATIONS KOMITETAS
MINĖS PAVERGTU TAUTŲ SAVAITĖ
CHICAGOJE**

Pavergtų Tautų savaitės minėjimas įvyks Chicagoje, Richard Daley Plazoje liepos 16, 1982. Minėjimas prasidės 3:00 v. p. p. Tema šiais metais yra - Rise Above Differences - Unite for Freedom. Susirinkimas parbrėž lojaliskumą šiai šaliai ir visų pavergtų tautų išsilaisvinimą iš sovietų okupacijos.

Prašome visas organizacijas bei tautines grupes gausiai dalyvauti su vėliavomis, plakatais ir t.t. Ypač lietuviai turėtų gausiau ir stipriau pasireikšti.

Šiais metais bus pakankamai kėdžių visiems atsistėti programos metu. Minėjimas susidės iš dviejų dalių: viena valanda skiriama kalbėjimams, o kita valanda - meninei daliai. Vėliau bus paskelbta daugiau informacijų.

Captive Nations Komitetas

I. Bergmanis, pirm.
A. Samaška, vice pirm.
E. Mikužiūtė, išdininkė

ISKILIOS MARY LYNN SHUKIS VESTUVĖS SU RICHARD MATTHEW BEHLER

1982 m. birželio 6 d. St. John of the Cross Church Western Springs Ill. įvyko mūsų žinomų Bruno ir Lucile Shukių dukros vestuvės. Bažnyčia užsipildė artimaisiais. Aštuonios poros padėjo jaunuosius prie altoriaus.

Po šliūbo visi išskubėjo į "Edgewood Valley Country Club", kur buvo prirengta iškilios vaišės. Dalyvavo virš 300 svečių.

Prie stalo N 1 sėdėjom mes čikagiečiai - dr. Joseph ir Eva Jerome, p.p. Florian Dodge, dr. Algerd ir ponia Prusis, Al ir Aldona Brazis, ponia Victoria Mackewich, Teodora Kuzienė ir p.p. Justin Mackewich.

Svečiai linksminosi besveikindami jaunuosius. Kun. Erwin Dodge sukalbėjo invokaciją, gi Bruno Shukis kvietė vakarienei. Muzika - orkestras tęsė lengvas melodijas. Kilo ovacijos, kai Algirdas Brazis padainavo "Meilės dainą", "Because" ir "Kaip aš turėjau kaime mergele", net ir kitataučiai dainavo lietuviškai. Šokiai tęsėsi iki vėlumos. Dar kartą - Ilgiausių ir Laimingiausių Metų jaunavedžiams - Mary Lynn ir Richard!...

Teodora Kuzienė

PETRAS MAŽINAS IŠKILIAI ATŠVENTĖ 75 - TĄ GIMTADIENI

Birželio 19 d. Petro ir Juozytės Mažinų puošnūs namai užsipildė svečiais ir viešniomis.

Vos prisiartinus prie ponų Mažinų rezidencijos pastebi šeimininkų stropumą, švarą ir darbštumą - jų kiemas ir darželis pilnas įvairiausių žydinčių gėlių, rodos, kiekviena gėlytė specialiai prižiūrima. Viduj kambariai meniškai išdekoruoti, puikiai išpuošti. Gi ilgiausias vaišių stalas apkrautas pačių šeimininkų, Petro ir Juozytės gamintais skanumynais. Sunku įsivaizduoti, kiek laiko jiems trūko tą visą priuošti.

Šiose maloniose vaišėse turėjo didelio džiaugsmo dalyvauti: Kazimieras ir Joan Oksai su dukra Mary, sūnum Stephen ir jo drauge Karen, Antoinette Kazanauskienė, Leonas ir ponia Krajauskai, Juozas ir Stephanie Česnai, Bruno ir Bernice Klemkai, p.p. Edward Jakubauskai, p.p. Jonas Stonkai, Kazimieras ir Antette Mormantai, Paul Mažinas, Kazimiera Jankauskas, Teodora Kuzienė, Peter ir Julia Gintautai ir Juozas ir Valeria Stanaičiai.

Prie stalo kalbėjo Kazimieras ir Joan Oksai, ponia Kazanauskienė, Teodora Kuzienė, Jonas Stonkus ir Kazimieras Normantas. Visi svečiai dainuodami linkėjo "Ilgiausių Metų". Mary Oksas pjaustė didžiulį tortą su daina "Happy Birthday, Peter".

Dar kartą Petru ir Juozytei - Ilgiausių Metų, Geriausios sveikatėlės!.. Teodora Kuzienė

PAULINA MATULIONIENĖ - Sandaros skaitytoja, gyv. Chicagoje, negalėdama dėl senatvės ir sveikatos dalyvauti Sandaros gegužinėje, pasiuntė Sandarai \$ 10.00 auką.

MIRĖ ADAM MACARUS

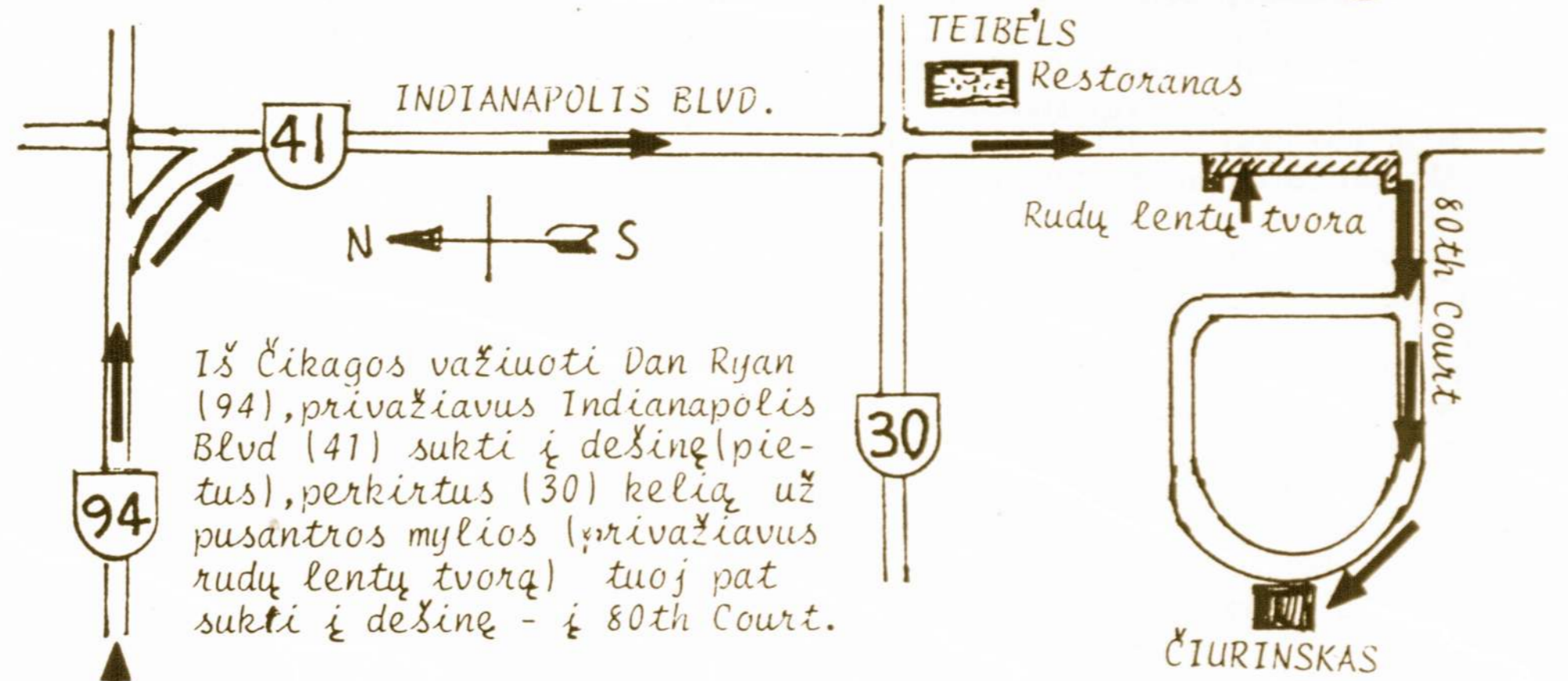
Ilgametis sandarietis ADAM MACARUS, sulaukęs 91 metus, mirė 1982 m. birželio 5 d. Jis gyveno Hagar Shores, Mich. Jo žmona Marie Petrušis - Macarus pasimirė 1981 m.

Paliko liūdinčius du sūnus William

Gegužės 22, 1982, - Martinique salėje, Chicagoje, LIETUVIŲ PREKYBOS RŪMŲ stipendijų jaunimui įteikime ir Al. Kumskio, kaip Man of the Year ir Frank Zapolio - Lithuanianizm pagerbime buvo įteiktos stipendijos šiems jaunuoliams: (iš kairės) Paul Nekroshis, Rita Stukaitė, Mathew Keblis, Diana Maskaliūnaitė, Antanas Blazys, Gina Kiliūtė ir Stephen Waranauskas. (Nuotrauka: Jono Tamulaičio)

(R) LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS EAST CHICAGOS APYLINKĖS GEGUŽINĖ ĮVYKS RUGPIŪČIO 8 DIENĄ (SEKMADIENĖ) P. ČIURINSKŲ SODYBOJE, ST. JOHN, INDIANA, 11233 W. 80TH COURT. (ŽIŪR. ŽEMĖLAPĮ)

KVIEČIAME VISUS TAUTIEČIUS ATSLANKYTI. Bus vaišės ir daug kitų pramogų. Tikimės svečių ne tik iš Čikagos, bet ir iš kitų apylinkių. Iš Market Pk. ir Cicero organizuojami autobusai.

ir David. Pažymėtina, kad a.a. Adam Macarus per visą savo gyvenimą Sandarą labai vertino.

H. L.

GRAŽIAI PALAIDOTA SEVERIA ZIZAS

1982 m. gegužės 29 d. ilgokai negalavusi užmerkė akis plačiai žinomo buvusio namų statybininko Mato Zizo žmona Severia, sulaukus 80 metų, gyvenusi Marquette Parke - 6929 So. California. Velionė buvo gimusi Lietuvoje, Biržų aps. Papilio parap.

Klaudijus Pumputis

4514 So. Talman Ave, Chicago, Ill.
Telefonas 927 - 3559

Didžiausias Kailių Pasirinkimas!

PAS VIENINTELĮ LIETUVIŲ KAILININKA, CHICAGOJE

Įstaigos: 263-5826
Namų: 677-8489

NORMANĄ BURŠTEINĄ
185 No. Wabash Avenue
second floor
Chicago, IL 60601

BRIDGEPORT DELICATESSEN

3263 So. Halsted St., Chicagoje
Savininkas - Antanas Grigėnas

ŠVIEŽI, GERI PRODUKTAI
IR NEBRANGŪS
Viskas pagal jūsų lietuvišką skonį.

MR. ANTHONY'S BANQUET HALL

Savininkai - Petras ir Rita Dūdos, Sandaros skaitytojai ir rėmėjai

Ruošdami kuria nors progą pokylį ar vakariene, prašau turėti galvoje MR. ANTHONY jaukias ir gražias sales, esančias

7348 W. Irving Park Road, Norridge, Ill. Tel. 453-2106, kur tikrai rasite malonų patarnavimą ir puikų, pagal jūsų pasirinkimą, maistą prieinamomis kainomis.

Apdraudų Agentūra

Tel.: 778-2233

Bell Realty & Bace Ins. Agency

Juozas Bacevičius
VALANDOS

Kasdien 9 - 8 val. vakaro
Šeštadieniais ir sekmadieniais
9 - 4 val. po pietų

6529 So. Kedzie Ave.

- Chicago, Ill. 60629

SOPHIE BARCUS RADIO ŠEIMOS PROGRAMOS

ALDONA ir dukra SOFIJA DAUKAI

IŠ WOPA 1490 KIL. AM

Lietuvių kalba:

Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto.

7159 South Maplewood Avenue

Tel.: HEmlock 4-2413

CHICAGO, ILLINOIS 60629

ŠIMAITIS REALTY

INSURANCE • INCOME TAX • NOTARY PUBLIC

2951 W. 63rd Street

Office - 436-7878

Res. 839 - 5568

CHICAGO, Illinois 60629

VLADAS ŠIMAITIS, J. D.

Registered Broker

NAUJA LIETUVIŠKA RADIO PROGRAMA

"LIETUVOS AIDAI"

Veda Kazė BRAZDŽIONYTĖ

KASDIEN nuo pirmadienio iki penktadienio
8:30 val. vakare

Visos laidos iš WCEV 1450 Kc BANGA

ST. PETERSBURGE: 12 val. 30 min.

WTIS 1110 AM BANGA.

Adresas: 2646 West 71-st St.

Chicago, Ill. 60629. Tel. 778-5374.

ENGLISH section

EDITOR
Antanas Adomenas
7151 South California
Chicago, Illinois 60629

Ald. Brady and Sen. Savickas bring 38 Norway Maples to Holy Cross

Arbor Day, April 30, was special at Holy Cross Hospital this year with the addition of new Norway Maple trees that were planted along California, 68th Street, and 69th Street. The trees were provided by the City of Chicago through the efforts of 15th ward alderman Frank Brady and Senator Frank Savickas. Shown gathered around a newly planted tree are, from left, Herb Craig, Director of Facilities; Don Speiser, Maintenance Manager; Jerry Dolton south side area forestry supervisor; Alderman Brady; Sister M. Dorothea, President and Chief Executive Officer; Ray Floyd, forestry supervisor; and Senator Frank Savickas.

A total of 38 Norway Maples now beautify Holy Cross Hospital. On 68th street, 5 trees were planted; on 69th a total of 14 trees; and 19 trees add dignity to California Avenue. The roots of the trees are seven years old with the trunk being six years old.

ROAD TO EXTINCTION

Jan Pakulski*

SOVIET GENOCIDE IN LITHUANIA, by Joseph Pajaujis-Javis; published by Maryland Books, New York, 1980. Recommended price \$10.95.

Imagine a situation of war and foreign occupation during which one fourth of the entire Australian population — men, women and children — has been either killed or deported to central Australia and Antarctica; to work there under the conditions worse than those of the 19th century convicts. Imagine also that two-thirds of these prisoners die of illness and starvation. Such a scenario may sound to the Australian reader like a fantasy, a nightmare, or a script for a horror movie. But this was the reality for the entire nations of Lithuanians, Latvians, Estonians and many other minorities incorporated into the Soviet Union as a result of World War II and post-war Soviet expansion. This is also the topic of a detailed study by Dr Pajaujis-Javis entitled 'Soviet Genocide in Lithuania.'

Let us first summarize the facts. Between 1940 and 1950 the number of Lithuanians living in their country decreased from 2.5 million to slightly over 2 million, that is by 21%. The number of Latvians dropped during that time by over 18%, while the Estonian population declined under the Soviet occupation by over 32%. How did it happen that, without a formal state of war between these countries and the Soviet state, the Baltic nations faced not only total political incapacitation, but also the threat of biological extinction? The answer given by Dr Pajaujis-Javis is summarized in the title of the book. Lithuanians (as well as many other new Russian subjects) have been victims of a planned and systematically executed policy of national and cultural genocide which started with the first Soviet occupation of Lithuania in 1940-1941 and continued through the years of Stalinist terror.

The evidence presented by the author of the genocidal nature of the Soviet persecution can be divided into two types. The first, and the most important one, consists of some official Soviet documents showing that the occupation of Lithuania and the following terror and deportations had been carefully planned by the Soviet authorities and executed in clear violation of international law and human rights.

"Alien Elements"

The documents presented in Appendices 4, 5, and 6 contain especially dramatic evidence: secret instructions of deportations, plans for the "liquidation of the leading personnel of anti-state parties" and official orders concerning the elimination of the "anti-Soviet and socially alien element" in Lithuania. The last of these documents lists the categories of persons pointed out for deportations, and it is worth quoting *in extenso*. The 'alien elements' included (pp. 234-35):

- all former members of anti-Soviet (ie almost all) political parties, organisations and groups, as well as members of student fraternities and Rifleman's Association;

* Dr Jan Pakulski, M.A. (Warsaw), Ph.D. (A.N.U.) is Lecturer in Sociology at the University of Tasmania.

(BALTIC NEWS, Dec, 1981, Australia)

- all former army officers, policemen and prison employees;
- all foreigners, migrants and (past and present) employees of foreign firms;
- persons maintaining contacts and correspondence abroad, including Esperantists and stamp collectors (Sic!);
- former workers of the Red Cross and Polish refugees;
- priests and active worshippers of religious congregations;
- property owners who availed themselves of hired labor.

Thus, between 20 and 30% of the total population of Lithuania were declared to be enemies of the Soviet regime! Later, with the start of collectivisation, the list was extended to cover the 'kulaks,' ie, farmers owning over 25 ha (62 acres) of land. In predominantly rural Lithuania over 33,000 farms, with some 150,000 people, belonged to this category.

A striking feature of these official documents is the absence of any legal or court procedures involved in the arrests and deportations of the 'anti-state element'. ... Considering the range of persons labelled as enemies, it is not surprising to find that during the 5 years of the post-war 'socialist reconstruction', nearly 600,000 Lithuanians were either killed or deported to the forced labor camps of Siberia, Ural and the Far East. About two-thirds of them perished there.

Gulag Victims

The second type of evidence presented by Dr Pajaujis-Javis, concerns the fate of victims of the Gulag Archipelago. Readers of Solzhenitsyn and Marchenko may remember the names of Lithuanians and Latvians frequently mentioned by the inmates of the forced labor camps, whose number in the late 1940s has been estimated at about 20 million. The author examines memoirs and testimonies of dozens of ex-prisoners who later found their way to the west. This part of the book, mixing sober, factual analysis with the life stories of prisoners, is most fascinating, equal in its strength to the best of Solzhenitsyn's novels...

The strength and reliability of the evidence presented by Dr Pajaujis-Javis is beyond dispute, and the literary form chosen for the presentation of this evidence deserves the highest praise. However, while answering the question on how hundreds of thousands of Lithuanians were systematically exterminated, the study poses another question which it cannot, and does not attempt to answer: why should they suffer? No political or sociological analysis is able to give a definite answer to this disturbing question. Like one of the victims quoted in the book we may ask — why? 'Just because they belonged to a small nation which happened to be in the path of a giant?'

This book is available by writing to:

Lithuanian National Foundation, Inc.
P.O. Box 21073
Woodhaven, N.Y. 11421

AN EVANGELIST IN THE SERVICE OF ATHEISTS

By Joseph Prunskis

The visit of Billy Graham to Moscow and his statement at the so-called Peace Conference, organized by Soviet officials, became a subject of vivid discussions. Billy Graham is a capable man. We used to listen with great interest to his excellent sermons and we read his books loaded with distinguished religious thoughts and examples. But now we, his friends, are very sad and discouraged by some of his statements. While being in the capital of the Soviet Union he stressed the necessity of obedience to authority, which in this case means the atheistic dictatorship of communism, which is so adverse to religion and which issues so many regulations restricting the rights of believers.

Billy Graham, disregarding so many contrary facts, made favorable statements about the freedom of religion in the Soviet Union. It is very difficult to understand how Billy Graham could be so duped by the Soviets! Instead of being influenced by his Soviet hosts, who wine and dined him, he should have done some investigating on his own. He could have easily discovered that in many subjugated countries Moscow does not allow the publication of any religious newspapers. No religious books printed in the west are permitted into the Soviet Union. The number of students for the priesthood is strictly restricted by the atheistic authorities. In many instances the best candidates are forbidden from joining theological studies. The charitable work of religious communities is strictly forbidden. Priests are forbidden to teach children religion even in church and if they do,

they are fined. Students are forbidden to serve at devotions. There are known instances of children being taken from their parents because they were given religious education.

In Chicago there resides a scholar, Mr. Antanas Dundzila, a graduate from the University of Illinois (B.S.) and the California Institute of Technology (M.S.) who as a Senior U.S. Fulbright lecturer spent three months at the end of 1981 as a lecturer behind the Iron Curtain — in Lithuania and Latvia. He reports that the administration of the Vilnius State University directed his teen-age son, a college student taking courses in Vilnius, Lithuania, to abstain from wearing a cross on a chain over his shirt. He confirms a well-known fact that the Church of St. Casimir in Vilnius has been converted to a museum of atheism.

He also reports that many churches in Vilnius, the capital of Lithuania, occupied by the Soviets, are converted to non-religious state use or simply closed down.

At institutions of higher learning there exists faculties of atheism, but no corresponding religious studies. He reports the general availability of books on atheism, but the absence of books on religious subjects. Conspicuously there are no church buildings whatsoever built in the new districts of the city of Vilnius.

Mr. Dundzila claims that most religious expression is being intimidated, suppressed, discriminated against and in many instances persecuted by the Soviet authorities.

Given these facts, what type of religious freedom is Dr. Graham talking about?

I read Soviet papers and the underground papers from Lithuania. One of the latest underground issues of "The Chronicle of the Catholic Church in Lithuania" informs that two students of the Vilnius University were dismissed for taking part in a secret religious retreat by the lake of Moletai. Prisoners of conscience, Petras Paulaitis, Vytautas Vaiciunas, Mecislovas Jurevicius, Viktoras Petkus, Julius Sasnauskas in their letters, reprinted in the "Chronicle", describe their severe difficulties in jails and concentration camps. In the autumn of 1981, the KGB prevented 17 candidates from being accepted for theological studies at the seminary and Aloyzas

Volkskis was dismissed from the fourth year of theological studies in the priests' seminary of Kaunas.

When Rolandas Kausas expressed his desire to join the seminary and to be a priest, his mother, Jadvyga Kausiene, was forced to leave her position as a teacher in Sauliai. For electricity the churches have to pay six times more than the rate for ordinary people. Two Lithuanian Bishops: Julijonas Steponavicius and Vincentas Statkevicius have been exiled for two decades from their episcopal seats.

We expect that Billy Graham will make a thorough investigation and instead of serving atheistic Soviet propaganda will courageously defend the rights of persecuted brothers in Christ, suffering under the atheistic yoke in the Soviet Union.

WORLD-WIDE NEWS BUREAU
AREJAS VITKAUSKAS, Editor and Manager
309 Varick Street
Jersey City, N.J. 07302
by Arejas Vitkauskas,
Editor: World-Wide News Bureau.

LITHUANIAN PRIEST

-EDITOR FETED

With his 94-year-old mother in attendance, Chicago priest-writer Father Joseph Prunskis celebrated the 50th anniversary of his ordination to the priesthood.

Mrs. Ana Prunskiene, whose release from Lithuania was made possible after Father Prunskis personally confronted Nikita Khrushchev, was in the congregation at St. Symphorosa Church on the

Southwest Side for her son's golden jubilee Mass and the reception in the parish center.

Father Prunskis has resided at St. Symphorosa for 10 years. He is an author of 35 books and pamphlets and thousands of articles, published in both U.S. and European press, mostly in Lithuanian. His articles are also published in The Chicago Catholic.

Father Prunskis was born in Lithuania and taught in a public school before his ordination in 1932. He was chaplain at a high school and later editor of the Catholic weekly "Musu Laikrastis," editor-in-chief of the Lithuanian daily "XX Amzius" and director of the Catholic Press Bureau in Kaunas.

He escaped Soviet arrest and settled in Chicago. For 28 years he was an assistant and later resident at St. George Parish (33rd and Lituania).

In Chicago he was editor of the Lithuanian daily "Draugas," the monthly "The Marian" and a religious journal "Lavias." He is director of information of the Lithuanian American Council.

From Ukrainian paper, Chicago, IL.

НОВА ЗОРЯ - НЕДІЛЯ, 13 ЧЕРВНЯ 1982

Mieli SANDAROS skaitytojai

Skaitytojų ir Sandaros administracijos patogumui, apačioje čia dedame atkarpą, kurią užpildžius prašome prisiųsti Sandaros administratorei p. Editai Rimkienei, kas dar nėra susimokėjęs už laikraštį. Taip pat prašome surasti ir naujų skaitytojų. Už jūsų malonų atsiliepimą ir SANDAROS parėmimą būsimė labai dėkingi.

Visos aukos skelbiamos Sandaroje.

SUSTPAŽINTUMI vienas "Sandaros" numeris siunčiamas nemokamai

Siųsti šiuo adresu: SANDARA, 840 West 33 rd Street, Chicago, Ill, 60608

Siunčiu SANDAROS METINĘ PRENUMERATĄ..... 10 dol.

Siunčiu auką SANDAROS SPAUDOS FONDUI..... dol.
Iš viso..... dol.

MANO PAVARDĖ.....

ADRESAS:.....

✂

Lithuanian National Foundation, Inc.
P.O. Box 21073
Woodhaven, N.Y. 11421

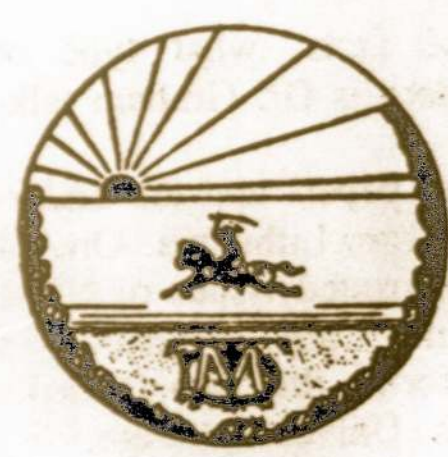
Please send me copies of Soviet Genocide in Lithuania

Check/money order enclosed @ \$12.00 ea postpaid — \$

Name

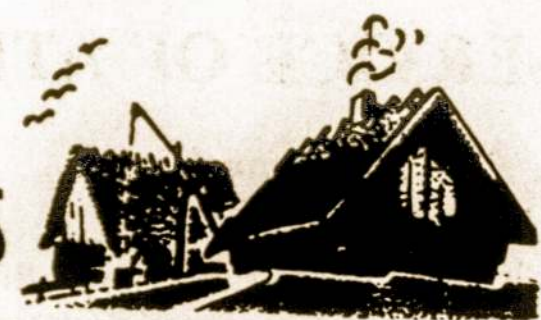
Address

Isteigta 1896

TEVYNĖS MYLĖTOJŲ DRAUGIJOS KAMPĖLIS

TEVYNĖS MYLĖTOJŲ DRAUGIJOS
ADRESAS - 840 West 33rd Street,
Chicago, Illinois, 60608.

T M D

pirm. Gertruda Dargis
2040 Springhill Road
Pittsburgh, Pa. 15243

Sekr. Grožvydas Lazauskas
840 West 33rd Street
Chicago, Ill. 60608

1žd. Aleksandras Chaplikas
788 East Broadway
So. Boston, Mass. 02127

JĖZUS PASAULIO IŠGANYTOJAS

19

Izaėjo 25:8 mes skaitome: "Jis sunaikins mirtį amžinai; ir Viešpats Dievas nušluostys ašaras nuo kiekvieno veido." Čia turime labai puikų pažadėjimą. Pranašo pasakyta, kad Dievas "atims, "prarys," arba galutinai "sunaikins mirtį" ir visas kentėjimų ir ašarų priežastis. Apaštalas Povilas turėjo omenyje tą patį Dievo pažadą, kuomet rašydamas apie Kristaus karaliavimą jis pasakė, kad jis turi karaliauti iki nepadės visų savo neprietelių po savo kojomis, ir kad paskiausiai bus sunaikinta pati mirtis. — 1 Kor. 15:25, 26.

Mirties sunaikinimu bus atimta daug ašarų, nes ji yra didžiausia sielvartų priežastis. Pamąstykite koks bus pasaulis kuomet jame nebebus mirties! Kaip skirtingas bus būsimasis pasaulis nuo dabartinio! Tuokart nebebus ligų, nei skausmo, nei susilpnėjimo metų metams praeinant; todėl nebereikės rūpintis ir planuoti apie senatvę, apie mirtį ir graboriū.

Todėl nestebėtina kad tada kai žmonės pamatys visus tuos stebėtinus palaiminimus, kurie ateis į juos per Jėzų, kurs mirė už juos ir dabar yra jų Valdovas, jie atsilieps į jį su teiktuosius palaiminimus, sakydami: "Štai šitas yra mūsų Dievas, mes jo laukėme, ir jis išgelbės mus; šitas yra Viešpats, mes jo tikėjome; mes džiaugsimės ir linksmimsės jo išgelbėjimu." (Iza. 25:9) Tokiu būdu nusilenks kiekvienas kelias ir kiekvienas liežuvis išpažins, kad Jėzus yra Viešpats, ir visa tai bus daroma Dievo Tėvo garbei. — Pil. 2:10, 11.

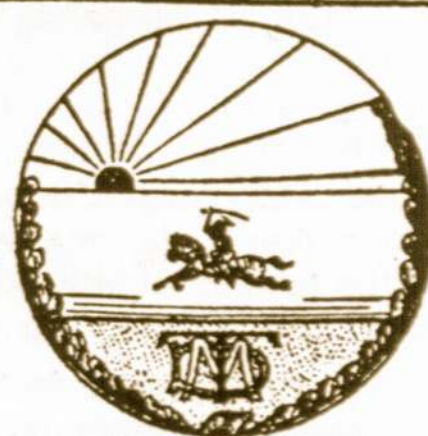
LIETUVIAI ŠVENTO RAŠTO TYRINĖTOJAI

Adresas:

5421 So. Mozart St.
Chicago, Ill. 60632

Isteigta 1896

Inkorporuota 1908 m.

veda T. M. D. \$25.00. Dabar prasideda tikras Draugijos gyvenimas ir Centro Valdybon yra išrenkama šitie asmenys:

Pirmininku J. Kazakevičius iš Hazleton, Pa. Išdininku V. Meškis iš Minersvilles, Pa. (Bet V. Meškis tuojaus atsisako ir jo vieton išrenkama J. Miliauskas, S.L.A. išdininkas).

Sekret. P. Mikolainis iš Thorp, Wis. Apdirbėju T. Astramskas iš Minersvilles, Pa. Knygium (vėliau) M. Alyta iš Luzernės, Pa.

BALTIC BAKERY

4627 SOUTH HERMITAGE AVE Chicago, Illinois
Tel. LA 3-1510

2616 WEST 69th STREET Chicago, Illinois
Savininkas JUOZAS ANKUS Tel. 737-6784

**PASSBOOK
SAVINGS...**
the best way to save regularly!

5 1/2%
Paid and
Compounded
Quarterly
OUR SAVINGS
CERTIFICATES 8%
EARN UP TO

see us for
HOME financing.

AT OUR LOW RATES

WITH REPAYMENT
TO FIT YOUR INCOME

**Mutual Federal
Savings and Loan**

2212 WEST CERMAK ROAD CHICAGO, ILLINOIS 60608

PETER KAZANAUSKAS, President Phone: Virginia 7-7767

HOURS: Mon.-Tue. 9-4 Thur. 9-8 Sat. 9-1

SERVING CHICAGO AND SUBURBS SINCE 1905

TEVYNĖS MYLĖTOJŲ DRAUGI- JOS ISTORIJA DRAUGIJOS PRADŽIA

Tėvynės Mylėtojų Draugijos pradžia siekia 1896 metus. Tų metų „Vienybės Liet.“ num. 25 Tamas Astramskas, iš Minersvilles, Pa., pasivadinęs Trupinėlio (P. Armino) pažyztamu, prabilo į visuomenę straipsniu „Selpkime tėvynainius“, ragindamas Amerikos lietuvius siųsti Lietuvos jaunuomenei lietuviškas knygas ir pats pirmutinis padarė pradžių, skirdamas auką, \$5.00 vertės knygomis, kurios per „Vien. Liet.“ buvo pasiųsta Lietuvon į Sietyno Draugijos rankas, Senapylėje.

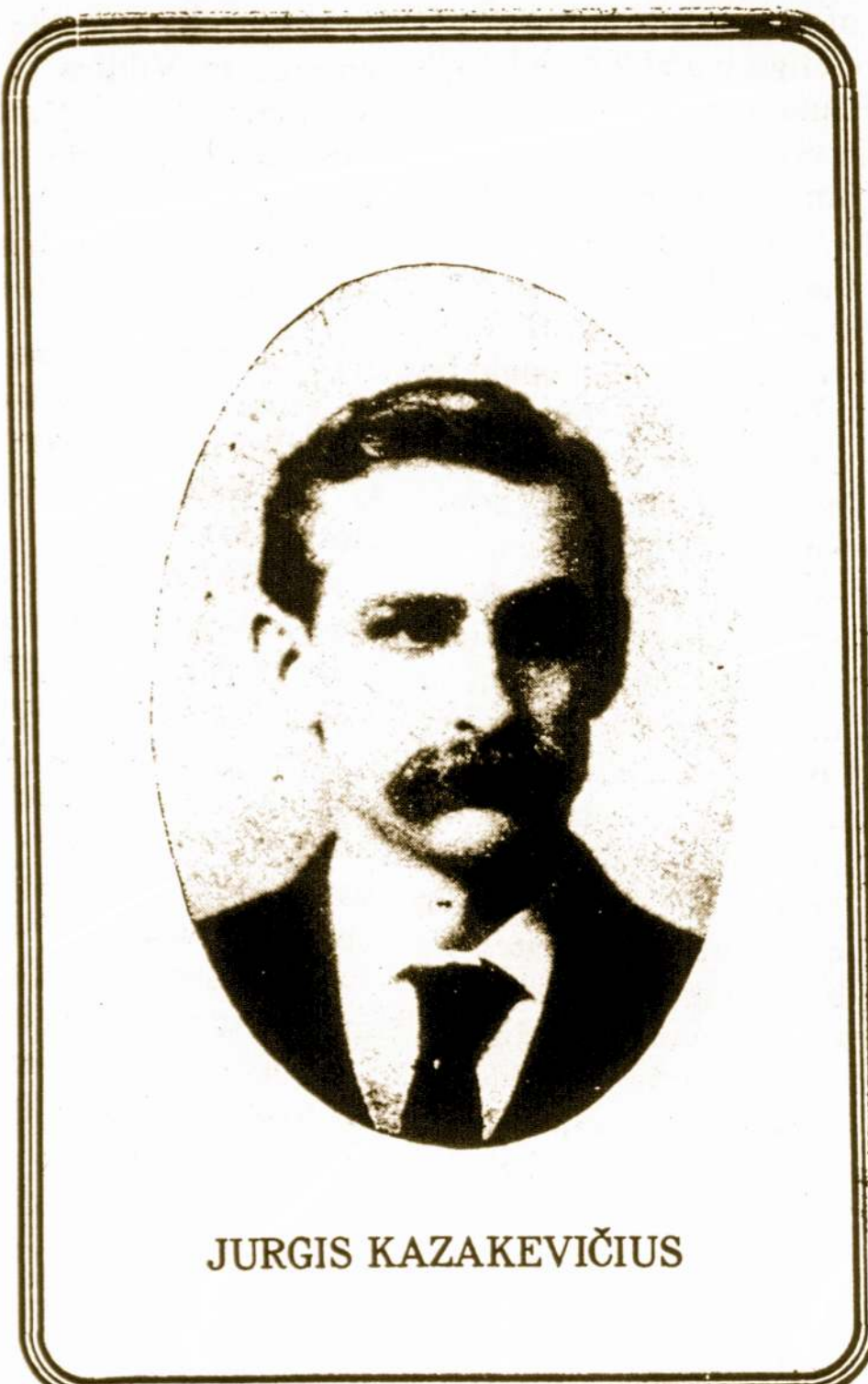
Ant T. Astramsko paraginimo atsiliepė I. Griešius iš Union City, Conn., pritarėdamas Trupinėlio Pažyztamo nuomonei pilnai.

Tuo tarpu Jurg. Kazakevičius iš Hazletono, Pa., tuolaikinis S. L. A. Centro Sekretorius, apsvarstęs T. P. paduotąją mintį, ragina visuomenę tvirtai Tėvynės Mylėtojų Draugiją, dedant po 5c. mėnesinės mokesties Tėvynės reikalams, ir pats jiems pasiūnčia S. L. A. išdan 60 c.

Minėtas I. Griešius, iš Union City, Kazakevičiui pritaria. Astramskas paskelbia, kad Minersvilleje susitvėrusi Labdaringa Draugija su \$2.80 pinigų, prisideda prie užmanytosios T.M.D. Toliau jis pataria Draugijai rinkti centro valdybą, leisti knygeles ir jas Lietuvoje dykai dalinti, kurias „mūsų broliai Lietuvoje skaitydami“ galešią sustiprėti, protėti ir būti tobulesniais; nariams-gi duoti po vieną egzempliorių išleistų knygelių dykai.

Pirmutiniais T. M. D. nariais pasirodė šitie: J. Miliauskas iš Mahanoy City, Pa., J. Kazakevičius iš Hazleton, Pa. K. Peža iš Worcester, Mass., I. Griešius, J. Bekeraitis, D. Švainaitis, J. Pruselaitis, P. Antanaitis iš Union City, Conn., P. Mikolainis iš Thorp, Wis., visi sudeda \$5.80; su Minersvilles Liet. Dr-gijos \$2.80 pasidaro viso \$8.60. P. Mikolainis į šitą daro pastabą, kad raštų, girdi, būtų, tik pinigų nėra.

Tuo tarpu Plymouth, Pa. susitveria kuopa iš 8-nių narių ir Minersvilleje prie esančios jau prisideda 10 naujų narių. P. Mikolainis duoda sumanymą, kad tie, kurie išsigal, Draugijai pinigų skolintų ir pats skolina jai \$10.00. Jį paseka: J. Kazakevičius, skolindamas du kartus po \$5.00; K. Peža, I. Griešius, P. Antanaitis ir pats P. Mikolainis antru kartu, visi po \$10.00; pakrikusi Blaiivybės Draugija Plymouth, Pa. pa-

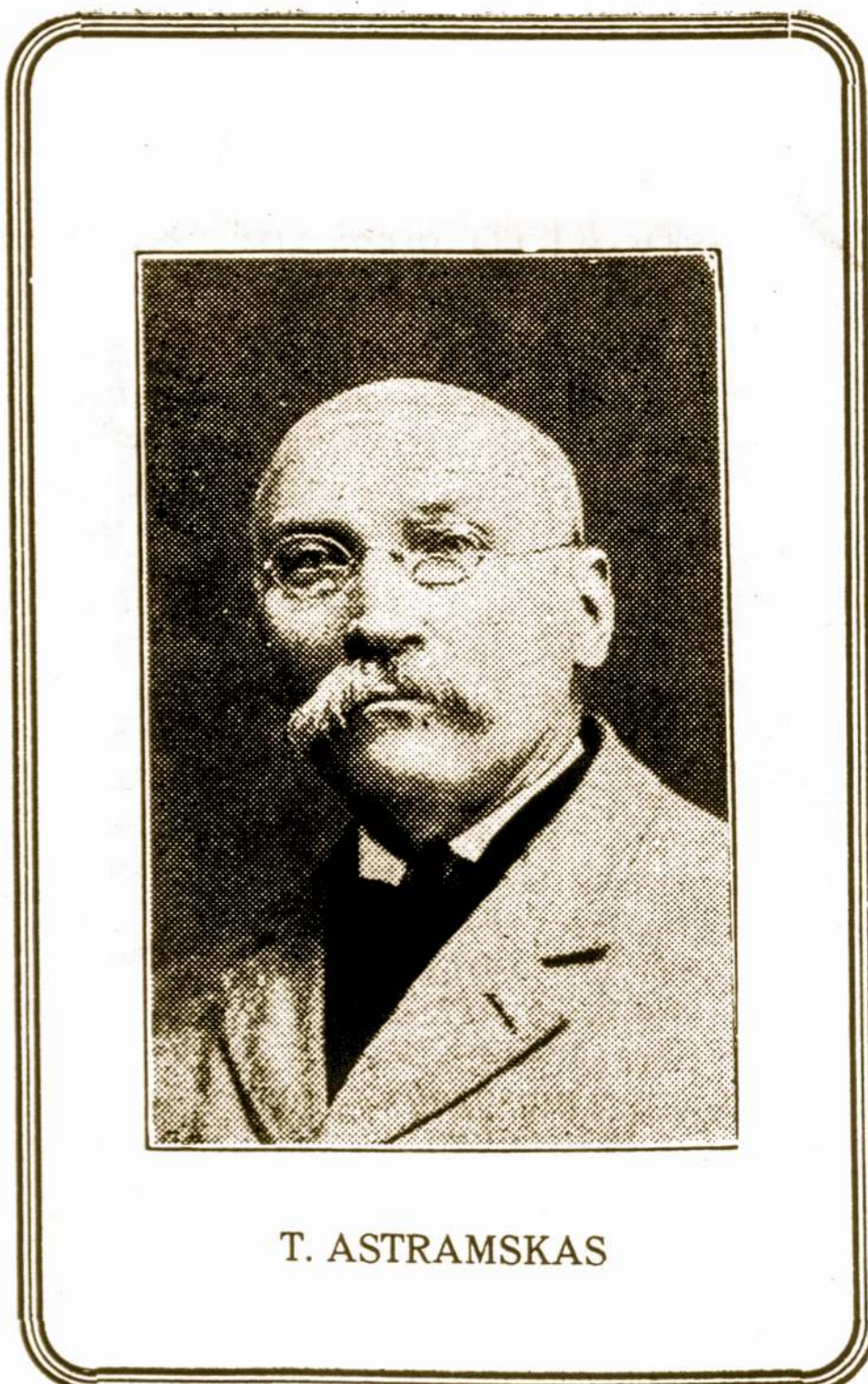
JURGIS KAZAKEVIČIUS

KAZAKEVIČIUS - pirmosios TMD centro
valdybos pirmininkas

P. MIKOLAINIS

P. MIKOLAINIS - pirmosios TMD centro
valdybos sekretorius

T. ASTRAMSKAS

I. GRIEŠIUS

LIETUVOS ŽEMĖLAPIS

J. Andriaus sudarytą LIETUVOS ŽEMĖLAPĮ,

išleistą DEVENIŲ KULTŪRINIO FONDO, galima

įsigyti siunčiant užsakymus (šešis dolerius ir 65

centus pašto išlaidoms) šiuo adresu:

DEVENIŲ KULTŪRINIS FONDAS
P.O. Box 10782
St. Petersburg, FL. 33733

PETKUS

TEVAS IR SŪNUS
Laidotuvių Direktorai

MARQUETTE FUNERAL HOME

2533 West 71st Street
Telef.: Grovehill 6-2345-6

1410 South 50th Avenue, Cicero
Telef.: Townhall 3-2108-9

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

Aikštė Automobiliams Statyti

Originaliai perspausdinta iš "Tėv.
Myl. Draugijos Įstatai ir Istorija",
TMD 1911 metų leidinio.

SPAUSTA PAS M. PALTANAVIČIŲ 1911 M.
15 Millbury Street, Worcester, Mass.

Nuo
1914 Metų

Midland Savings aptar nauja taupymo ir namų paskolų reikalais visas mūsų apylinkes. Dėkojame jums už mūsų parodytą pasitikėjimą.

Mes norėtum būti jums naudingi ir ateityje

FRANK ZOGAS
President

**MIDLAND
SAVINGS**

& LOAN ASSOCIATION
4040 Archer Avenue
Chicago, Illinois 60632
Phone 254-4470

Ir 8929 So. Harlem Ave.,
Bridgeview, Illinois 60455
Phone 598-9400

2657 W. 69th St. Chgo., Ill. 60629 • Phone 925-7400

Sąskaitos
apdraustos
iki
\$ 100,000